

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Anarhie.

Franța purtătoare de lumină, leagănul civilizației apusene, din razele căreia ne împărtășim și noi cei din Orientul obscur; Franța, cea mai luminoasă stea din diadema ginteii latine, trece iarăș prin o criză, ce o zguduie din temelii.

Armata ei, ce amenința chiar acum Germania cu revanșa pentru Sedan, s'a răsculat și a provocat turburări în Paris, Boulogne-sur-Mer și Toul, încât valurile ei agită acum țara întreagă. În deosebi turburările din Toul au o însemnătate deosebit de mare, căci s'au desfășurat chiar la granița Elsației, destul de revoluționară și ea!

Soldații, ridicându-li-se serviciul militar de trei ani, au părăsit cazarmele, s'au adunat în cete de dedemonstranți, înjurând guvernul și opunându-se în chipul cel mai exacerb poliției, publicului și tovarășilor de arme, cari cercau să-i reglementeze cu forța.

Lucrul e foarte semnificativ și aproape fără pereche în analele militare, unde orice nesubordonare se pedepsește atât de sever, încât nici celui mai revoluționar recrut nu-i dă mâna, să-și manifeste rezonul, față de zăvoarele disciplinei de fier.

Și aceste zăvoare au fost zdrobite tocmai în Franța, în țara emnamente națională, unde mai plutesc încă deasupra soldaților fâșiile de glorie orbitoare a *grenadirilor* Cezarului, cari au făcut să se cutremure o lume întreagă de entuziasm lor extraordinar, dela zidurile incendiate ale Moscovei până la izvoarele neșinșite încă ale Nilului...

Cezarul e mort... duhul lui a plutit o vreme asupra urmașilor, și aceștia s'au ales, din nenorocire, chiar cu partea cea mai vulnerabilă a lăsamântului lui: cu *necredința*.

Propovăduitorii intelectuali ai revoluției franceze cereau, cu decenii înainte, ca „Dumnezeu să-și iscălească dimisia”. Și Napoleon, răpit cu totul de succesele strategice, cu cari nu s'a putut mândri decât doar Alexandru cel Mare, Hanibal și Scipio, a fost amăgit pe o clipă să creadă, că este atât de puternic și de invincibil, încât Dumnezeu și religia i-se păreau lucruri de prisos. Târziu, când s'a pomenit pe stâncile pleșuve ale S-tei Elena și-a dat seamă, că totuș trebuie să fie o putere mai mare și mai statornică decât aceea a celor mai slăviți Cezari ai lumii pământene!...

Franța a pornit pe urmele glorioșului ei stăpân; a închis bisericile, a pângărit altarele și a preschimbat în cazarme claustrale călugărilor izgoniți. Când pe urmă a dat cu capul de perete, a revenit iarăș, pentru un interval, la biserică și la credință, apoi iarăși s'a lăpădat de ea, când se simția destul de puternică, să nu mai reflecteze la sprijinul ei ocrotitor.

Bisericile s'au închis; preoții au fost schimbați în funcționari de stat; călugării au fost izgoniți — călugării, la cari își făceau educația până eri alaltă-eri, odrazlele familiilor de elită.

Era cel mai vădit document, că acest popor, după-ce atinsese apogeul, se prăbușia pe panta declinului. A urmat destrăbălarea moravurilor publice, ca pe vremea Romei Cezarilor, — istoria se repetă — dela absent, morfină și opiu, până la acele viții nenumite, cari au subminat temelia familiei și au zădărnicit nădejdea în surescenența generațiilor viitoare...

Franța cea puternică și civilizată, s'a pomenit ca dintr'un vis letargic, când statistica îi dovedea cu cifre înspăimântător de elocvente,

că populația ei scade an de an, cu o siguranță matematică din ce în ce mai amenințătoare.

Ce putea să facă atunci ministrul de războiu, ca să mențină echilibrul strategic în proporție cu Germania, a cărei surescenență creștea în mod atât de vădit?

A prelungit serviciul militar la trei ani, — și acesta e motivul, pentru care s'au tulburat soldații din Paris și Toul.

Ei simțiau, că li se face nedreptate și s'au revoltat. Dar nu-și puteau da seamă de unde provine aceasta înjurie, care poate să astupe, pentru moment, mizeriile interne, dar numai pentru moment!

Răul are rădăcini mult mai adânci și nu poate fi sanăt cu reglementarea soldaților, în o revoltă atât de îndreptățită, ci singur cu acel strigăt, ce se aude tot mai stăruitor de pretutindeni:

— *Inapoi, la religie!* —

Propaganda ortodoxă dintre Ruteni. Sărăciți și lipsiți de conducători, Ruteni din nordul Ungariei au căzut în mâinile câtorva călugări, veniți de pe la mănăstirile rusești, și au trecut în masse la ortodoxie. Mai ales în ținutul Izei propaganda ortodoxă a cucerit mii de Ruteni. În fața unei acțiuni de felul acesta, pornită mai ales în numele legii și limbii strămoșești, preoții ruteni maghiarizați și mândri au fost incapabili de a se împotrivi și așa sa întâmplat, că în mai multe comune au rămas popa singur, fără cantor și fără crâșnic, căci toți se făcură ortodoxi. Administrația și guvernul le-a alergat într'ajutor cu mijloacele lor, dar au fost în zădar toate, căci poporul preferea a nu avea nici popă, nici biserică, decât aș lăsa limba și a suferi funcționari reverențați între zidurile bisericilor. Lupta aceasta după cum se anunță s'a curmat acum de sine și se poate considera de terminată. Poporul să reîntoarcă din nou la biserică s'a și părăsește schisma. Așa se anunță cel puțin din Sighetul Marmăției. Cu toate acestea nu credem să fi învățat ceva din aceasta luptă de apărare națională, nici preoții ruteni nici statul maghiar.

CONCERTUL.

Mărcuș-Crișan-Băilă.

Joi seara a avut loc în sala cea mare a hotelului Univers concertul Mărcuș-Crișan, care s'a executat după un program înaintea stabilit, așa după cum l'am publicat și noi. Stipendiații Fondului teatral nu sunt necunoscuți publicului nostru. Am avut ocazie la serbările iubilare ale Astei a asista la debuturile lor atât de strălucite. Cu toate aceste trebuie să mărturisim, că acum când ne cercetează din nou după doi ani, ne-au surprins mult cu talentul lor strălucitor. Tenorul puternic a dlui Mărcuș, care pe atunci se potrivea atât de bine în corul măiestrului Murășan și care umplea cu volumul său deosebit uriașul spaț a improvizatului adăpost din curtea gimnazului, ni se pare acum mai puțin aspru. În prestațiunile Dsale de Joi seara a dat peste tot dovadă și de o precizie și școală foarte bună, care sub forța temperamentului repulsiv a cântărețului răpi de câteva ori publicul cu sine.

Baritonul dlui Crișan ni s'a părut acum mai puternic, și a plăcut peste tot inspirația și sentimentul delicat, cu care știe să cânte. E un temperament adânc, caruia îi place se fie răpit de graiul dulce, sentiment al cântării. A fost fin și delicat până în sfârșit, iar în glasu-i potolit tremură un suflet sentimental. Cu un cuvânt cântarea dlui Mărcuș a fost mai mult artistică, a dlui Crișan a fost sentimentală și ambii s'au întregit atât de bine unul pe altul. Cât despre programul concertului numai regreta putem, că s'a putut trece cu aceea nebagare de seamă peste măiestrul nostru Mureșianu, care n'a fost luat în program, fiind vorbă de un concert la Blaj. Imprejurarea aceasta a făcut o penibilă impresie aici, care numai în urma unor lamuriri s'a mai potolit, atribuindu-se

întreaga afacerea unei neînțelegeri. Incolo programul cântărilor românești a concertului a fost foarte sărbăd. Domnii cântăreți au făcut bine, că pe lângă aceste slabe compoziții românești, au luat în program și câteva fragmente din capodoperele italiene, căci altcum pe lângă tot talentul lor, nu se putea prevedea succesul concertului.

Ar fi peste tot trist, dacă cele câteva bucați cântate, ar fi cele mai bune compoziții românești. Autorii au voit însă să dea onoarea cuvenită și artei noastre muzicale ardelenesti. Doinele lui B. s'au dovedit de compoziții primitive, cari absolute nu merită considerația, pe care le-au dat-o artiștii. Doina își are psihologia, farmecul, sufletul ei. Se recere un suflet impresionist și o ureche deprinsă, care să o înțeleagă și o minte ageră, care să o redea. În doinele cântate de aseară nici viață, nici farmec. Cât pentru Rugăciunea dsoarei A. V. nu putem zice absolut nimic, deoarece ținem, că n'a fost peste tot bine că a văzut lumina tiparului.

Nu știm așadar, că a fost bine să se cânte aceste „doine“ în legătură cu „La forsa del destino“ ori „Lucia di Lammermoor“ de Verdi ori ba? Căci fără îndoială aceste din urmă au asigurat succesul strălucit al concertului, dar au redus „arta“ noastră muzicală mult.

Or muoio, tranquillo
Vi stringo al cor mio
Amico fidate
Nel ciclo, fidate
Adio, Adio!

Au fost momente, când publicul fermecat de dulcea melodie italiană privea cu răsufierea potolită la cei doi cântăreți cari interpretau atât de delicat suspinele din „La forsa del destino.“ A fost o seară neuitată pentru noi cei din Blaj.

Minunat a fost dl N. Băilă în declamările sale. A declamat Satira III. a lui Eminescu și câteva poesioare mai mărunte. A scerat furtunoase aplause. Pentru roluri mărunte, gingașe are deosebit talent. Are glas puternic și mult temperament. Pe Mircea în Satira III. însă l'a interpretat greșit. Cu atât mai bine a fost în melodrama: Cântarea vrăjitoarei, acompaniat la pian de dl Henich.

Concertul s'a terminat abia la 1/211, dar publicul a mai stat mult timp la mese și a făcut artiștilor furtunoase ovații.

Rap.

Corespondințe.

Vizitațiune canonică în Bănat.

Abia trecură câteva luni decând Il. Sa Preasfințitul Domn Dr. Valeriu Traian Frențiu a luat în mână toiagul de Arhiepiscop, instalându-se în scaunul episcopesc din Lugoj și pătruns de însemnătatea misiunii Sale sfinte, a plecat să cerceteze pe credincioșii săi, și în primul rând pe cei din părțile sudice ale Bănățului.

Districtele protopopești ale Bogșei, Oraviței și Varadiei au avut fericirea de al saluta și primi în sinul lor pe Ilustrul Arhiepiscop, care cu vigoarea tinereței, desprețuind ori ce oboseală a turnat însuflețire mare în inimile tuturor românilor din acest ținut.

Fiind însuși bănațan, născut în orașelul Reșița, se convenia ca prima dată să cerceteze acest ținut.

Plecând cu trenul din Lugoj, Sâmbătă în 10 Maiu, însoțit de Rev. On. Gheorge Popoviciu, canonic, de secretarul Dr. Iuliu

FOIȚA.

Săptămâna Patimilor.

(Continuare și fine).

El se svârcolea în așternut și închipuirea îi desfășura mereu icoane trecute. Spre adâncă lui nenorocire se convingea că nici acum, dacă ar mai trece odată prin acele împrejurări, n'ar putea face mai mult decât făcuse. „Adică sunt ticălos și eu ca toți oamenii, își zicea el, din ce în ce mai amarât. În mine, și n' toți, este izvorul necesat al răutății, al nedesăvârșirii, care cu apele lui tulburi înecă toate pornirile mele bune. Văd, ca sfântul Pavel, binele care ar trebui să-l fac, și urmez răul pe care îl urăsc.“. Își aduse aminte că și creștinii lui se plângeau de aceasta cumplită biruință a răului.

Își zise: „Așa dar întreg neamul omeneșc, e din născare, rob răutății? Și pentru acest rob a pățimit Hristos? Pentru acest neam fără de lege întru care nu este reînnoire?“

Și pe-o clipă i-se părură că pricepe pentru ce Mântuitorul a asudat sudori de sânge în grădina Getsemanilor: El știa că oamenii totdeauna vor rămânea răi. Știa și că a luat asupra sa de bunăvoie patimile noastre, ca să ne izbăvească de ele. Cumplite!

Aceasta n'o putea pricepe acum părintele Visarion. El simțea că nici pentru sine însuși, n'ar putea aduce o jertfă în clipele acestea, dar încă pentru alții! Acum îi venira în minte cuvintele Evangheliei: „Nu sănătoșilor trebuie doctor ci bolnavilor.“ Da, asta era limpede. Însă tot așa de limpede era în mintea lui adevărul că tot neamul omeneșc nu-i decât un șir nesfârșit de bolnavi, și încă de aceia cari nici odată nu se vindecă. Un doctor cercetează pe un bolnav un an doi, o viață chiar, dacă e bine plătit. Dar dacă bolnavul n'are cu ce plăti, și dacă doctorul știe că boala lui nu se poate vindeca, îl va mai cerceta ani de-arându-l? Nu sunt pilde în viață, și dacă ar fi una ce-ar însemna?

Aici părintele Visarion se opri și se gândi vreme îndelungată.

— Ar însemna că doctorul acela iubește pe bolnav își zise el, simțind un fior adânc la răspunsul acesta. El începu să simtă un fel de vioiciune, de veselie în suflet. Părea că nu mai e așa de desnădăjduit, și credea chiar c'ar fi în stare să aducă o jertfă, pentru sine cel puțin. Numai decât i-se legară câteva gânduri limpezi. „Toți suntem bolnavi de-o boală ce nu se vindecă de tot nici odată; toți avem un doctor care ne cercetează fără nici o plată, — căci cu ce-i plătim noi? Cu păcatele noastre. Ne cercetează și ne ajută, așa păcătoși cum suntem, pentru că ne iubește.“

După un restimp de gândire își zise: Eu urăsc pe oameni pentru că nici după a treia deslegare, nu s'au făcut mai bine. Dar am eu drept la asta? Eu iert păcatele lor, cu puterea mea? Nu, e Hristos acela care le iartă? Și dacă El află de bine să le ierte de șaptezeci de ori câte șapte, nu-s eu un rău preot dacă nu mă supun voinței lui? Și pentruce ne iartă? Pentru că iubește pe oameni. Eu mă mâni pentru că în sufletul meu n'a fost nici dragoste nici milă pentru om. Ce-a fost ceeace — mă umplea de răvnă?

După un restimp de gândire, el oftă.

— O ambiție, o vanitate omenească.

Acum el simți adânc, că vanitatea asta nesatisfăcută îl umplu de ură, de disgust, față de alții și chiar față de sine. Nu s'a simțit, cu puțin înainte, aproape de desnădejde, văzându-și păcatele sale? Nu se vor simți așa toți păcătoșii? Și cine-i mântue de desperare și de moarte? Dragostea lui Hristos, a doctorului celui ce slujește fără nici o plată. Ar putea vieții oamenii fără aceasta dragoste?

Va fi trecut o bună parte din noapte până ce părintele Visarion se frământă astfel cu întrebările și răspunsurile. El se gândia, în vreme ce vântul sguđuia geamurile, la viața Mântuitorului și mai ales la noaptea asta de patimi, de Joi spre Vineri. Își închipuia cina cea de taină, grădina Get-

Hossu și de arhivarul diecezan I. Crișan, sosesc la orele 4 și 40 la Reșița, unde este întâmpinat cu triumf, între uralele mulțimei și condus la sf. biserică. De aci până la cartirul cedat de societate căilor ferate sud-ungare, drumul său este un adevărat drum de triumf. Tot poporul fără deosebire de confesiune și naționalitate este pătruns de dragoste, de însuflețire, ce se putea ceti pe fețele lor.

A doua zi Duminecă în 11 Maiu la 9 ore, cu asistintă mare oferă jertfă lui Dzeu în biserica gr.-cat. din Reșița română, predică poporului apoi petrece în mijlocul lor până Luni dimineața, când pleacă cu trăsura spre al doilea loc iubit inimei sale, spre Ticvanul mare. Părinții Lui sunt născuți în acest loc și are legături de înrudire cu unii dintre fruntașii acestei comune.

În drumul său spre Ticvanu se oprește în Secaș, unde primit cu atâta dragoste, în biserica de acolo, de asemenea servește sf. liturghie și după prânzul luat în fruntea unei frumoase cununi de oaspeți adunați în casa parohului de acolo, Petru Sântoma, ține conferință cu preoții districtului Bogșa.

La orele 5 ale acestei zile sosește în Ticvanul mare. Tot poporul în vesminte de serbătoare, adunat și din satele învecinate întâmpină pe Ilustrul Arhiepiscopul la poarta triumfală ridicată cu măiestrie în fața casei comunale. Aici preotul locului Avel Pop îl bineventează și-l conduce în biserică. Mulțimea călăreților, șirul de trăsuri cari i-au eșit întru întâmpinare, poporul îmbrăcat de sărbătoare care striga „să trăiască“, în sunetul clopotelor, îți făcea impresia unei mări care își resfrânge undele în razele lucitoare ale soarelui ce apune.

În Ticvanul mare Arhiepiscopul a rămas trei zile încheiate.

În 14 Maiu a cercetat comuna Cher-

necea unde în numele districtului Varadiei la întâmpinat administratorul ppsc Aug. Radu preotul Varadiei. După terminarea sf. liturghii s'a relutors în Ticvanu de unde în aceeași zi prin comuna Cacova a trecut la Marcovețiu. Intorcându-se din Marcovețiu a doua zi a cercetat comunele Gerliște și Jitin după cari venind iar la cartirul său în Ticvanul mare a ramas acolo până Vineri dimineața la 8 ore.

De aci plecând însoțit de inteligență și popor a sosit în comuna Greovați unde la întâmpinat poporul credincios în frunte cu preotul locului Sofronie Pascu. Intreținându-se cu credincioșii până la orele 11 din zi, la care timp a plecat în Mercina unde preotul Ales. Cosma la primit și a dat un prânz în onoarea Lui. — și de acolo în Varadia, comună fruntașă așezată pe malul Carașului.

Aici a fost întâmpinat de tot poporul acestei comune, care numără peste 3 mii de suflete cu preoții în frunte, nelipsind dela primire nici forurile administrative, cari sub arcuți pompoase de triumf au bineventat pe Arhiepiscopul. Preotul locului Aug. Radu și Paul Iorgoviciu l'au bineventat sub o proartă de triumf înaintea s. biserici. A doua zi arhiepiscopul încunjurat de mai mulți preoți servește s. liturghie și în această frumoasă biserică predică atât de frumos și înflăcărat, în cât stoarce lacrimi din ochii ascultătorilor. Prânzește în casa preotului Aug. Radu, apoi la orele 3 însoțit de un șir lung de trăsuri între bubuitul treasurilor și sunetul clopotelor pleacă la Oravița unde după întâmpinările obicinuite ale administrației îl primește sub arc de triumf — părintele Aurel Popoviciu, administratorul districtului protopopesc al Oraviței. După inserat înaltul oaspe este condus de un șir nesfârșit de trăsuri și călăreți la cartirul său din Ora-

vița montană, pus la dispoziție din partea direcțiunii căilor ferate sud-ungare.

A doua zi, duminică în 18 Maiu servește și aci s. liturghie apoi seara ia parte la concertul foarte reușit ce l-au predat corurile din Oravița rom. și Ticvanul mic.

Luni în 19 Maiu, a zecea zi dela plecarea Sa din Lugoj, apare neobosit în mijlocul preoților săi, pe cari ia convocat la conferință sub prezidiul său. Cunoscând din praxă vieată și suferințele preoților, îi mângâie cu vorba Sa dulce și înțeleaptă, îi îndreaptă pe calea credinței și adevărului, îi încurajează, și le promite, precum și Hristos apostolilor săi — darul spiritului sfânt, care se revarsă peste toți acei ce se întorc cu încredere deplină către Dumnezeu.

La orele 12 din zi Arhiepiscopul i-a parte la banchetul dat în onoarea Sa în Oravița română, iar după masă cu trenul de 3 ore și 26 se reîntoarce la reședință, pentru a pleca imediat la Blaj după icoana făcătoare de minuni a mănăstirii Prislopului.

Scoborirea Il. Sale Episcopului Frențiu în mijlocul poporului din Bănat este asemenea scoboririi ingerului Dlui în lacul Vitezda din Ierusalim. Pe urmele Lui se vindecă morboșii cu sufletul, se micșorează ura confesională ce roade inimile românilor de pe aci, — căci pe el l-au primit cu căldură și însuflețire nu numai credincioșii lui ci în manifestarea dragostei în multe locuri i-au întrecut neuniții. Nu este penel a putea depinge, nici peană a descrie însuflețirea fără margini ce a domnit în aceste 10 zile în sinul poporului acestuia setos după credință și vieată mai creștinească. Prognostic bun al vremii e această primire și mă îndreptățește a crede, că dacă arhiepiscopii noștri s'ar cobori mai des printre noi, preoți și popor cu toți ne-am face mai buni și mai după inima lui Hristos.

Ră.

semanilor, văzu sărutarea lui Iuda, îl urmări pe Hristos la Anah, la Caiafa, la Pilat.

Și drumul acesta de patimi, îl înțelese, mai adânc ca nici odată, că nu e decât calea celei mai desăvârșite iubiri, aceea a faptelor, și mai ales a jertfelor.

„Ajunseser astfel la convingerea adâncă: în mine n'a fost nici o dragoste, în Hristos totul e iubire. Dar, totuși, nu putea să-și iee hotărâri mari, noue, nu putea să le liniștească.

Dacă el însuși n'ar fi făcut parte din neamul omenesc, iar fi venit mereu să zică: oamenii nu-s vrednici de atâta iubire. Dar lui, preotului Visarion, iar plăcea dacă n'ar simți aceasta dragoste apropiindu-se de dânsul? Și dacă el ar desnădăjdi fără de iertarea lui Hristos, n'ar ajunge ca și el toți oamenii? Nu înțelegea cuvintele scripturii: „Așa a iubit Dumnezeu lumea încât și pe Unul născut Fiul său l-a dat“, pentru că motivul acestei iubiri nu-l poate pricepe nici o minte omenească, dar pricepea dorința lui Hristos de-a face bine, de-a ajuta. Aceasta e mai aproape de mintea omenească.

Dorința aceasta a trăit și în sufletul părintelui Visarion de când s'a hirotonit, și încă mai înainte, de pe când era cleric. Atâta numai că motivul ce-i împingea dorința asta nu a fost curat, ceea ce abia în noaptea asta băgă de seamă. El nu voia să facă binele pentru că e bine, ci mai ales ca să fie el satisfăcut, să aibă el o bucurie

și chiar un motiv de mândrie pentru îndreptarea poporenilor săi.

În slujba lui preotească de până acum, s'a gândit, deci, la sine, pe când trebuia să se gândească numai la Hristos și la ajutoarea deaproapei...

În noaptea asta de sbuciumări înțelese mai adânc ca nici odată înainte, cât de mult trebuie să se lapede cineva de sine însuși, ca să poată fi un bun slugitor al Domnului. Văzu înaintea sa un nemărginit câmp de luptă pe care va trebui să se bată până va cădea în mormânt, fără a aștepta o biruință, o laudă, o mângăere pentru sine, decât aceen a datorinței împlinite. Își închipui ce însuflețire, ce tărie de voință i-se cere, pentru o astfel de slujbă și pricepu cuvintele scriitorului bisericesc că „preoția și pentru umerii ingerilor e o sarcină prea grea“.

Își simți neputința și-i păru rău că îmbrățișase cariera asta.

Nu somnul ci oboseala îl birui, și în zori ațipise.

Dar spre marea lui mirare în dimineața de Vineri se trezi, abia după un ceas de somn, vesel și sprinten, ca mai de mult când alerga pe coridoarele seminarului. Își aduse aminte de noaptea trecută, de amărăciunea cu care adormise, și nu putea pricepe nici cum de unde-i veselie lui de azi. Dar nu era numai o veselie, părea că el întreg s'a schimbat și că lumea întregă o

vede cu alți ochi. Se trezi cu hotărârea asta: „Vreau să fiu un bun ostaș fără nici o plată“. Și părea că din hotărârea asta isvorea și lumina ce strălucea în ochii lui, și zimbetu ce flutura pe buzele lui.

Preuteasa băgă de samă numai decât că părintele e vesel, și se bucură din toată inima.

„Ce zi frumoasă“ zise părintele Visarion dând mâna cu diacul care veni pentru slujba ceasurilor de Vineri. Îi strănse mâna cu căldură și-l privi cu bunătate spre marea mirare a cantorului, care, fiind dedat la patima beției, era amenințat de popa din Duminecă în Duminecă, să fie scos din slujbă.

Nici ziua nu era mai frumoasă ca altele; acelaș vânt pișcător dela miazănoapte bătea, aceiași nori se tăvăleau pe cer. Dar era frumos în sufletul părintelui Visarion, acolo începu să lumineze o lumină nouă.

I. Agârbiceanu.

Cugetări.

Acela care cultivă pământul, dacă vrea să culeagă fructe bogate, trebuie să stirpească toți spinii: acela, care vrea să culeagă fructele dulci ale rugăciunii, cu grije trebuie să delătore ori ce piedecă. Căci înzădar se va refugia în portul rugăciunii, dacă nu se silitește să delătore piedecile din calea aceleia.

Sf. Laurențiu Iustinianul.

Pagini științifice.

Mănăstirea Prislopului.

Dar Zamfira nu a dus viață fericită nici cu Nisowski, pentru că acesta trăia în relații prea intime cu regina. De aceea după ce a rămas văduvă, mahnită de un trai atât de nefericit și scârbit de o viață petrecută între cei străini de credința și de neamul ei și dornică de a-și petrece restul zilelor și de a i-se odihni oasele între ai sei, s'a retras la mănăstirea restaurată și înzăstrată cu o dărnicie vrednică de odrazla unui neam Domnesc. Și a putut săvârși această restaurare și înzăstrare, pentru că era bogată. Aceasta o știm dintr'un document din anul 1575¹⁾ în care se spune că dânsa a fost împrumutat lui Ștefan Bathori suma considerabilă pe atunci, de 2500 galbini pentru care i-s'a dat ca zălog moșiile din comunele S. George și Valea pe Streiu, nu departe de Prislop.

Fiind așa dară Zamfira femeie bogată și urmând pilda Voivozilor din patria ei, întemeietorii și restauratorii de mănăstiri, a putut ridica din ruine această mănăstire, unde după o viață zbuciumată și nenorocită, departe de zgomotul lumii, și-a petrecut cei din urmă ani ai vieții și a fost înmormântată în pridvorul bisericii. Pe mormântul ei s'a pus o piatră mare de forma unui sarcofag și având de asupra săpată marca țerii românești: Corbul cu crucea în plisc înălțat peste culmea munților.

Cu privire la etatea în care ar fi răpăsat Zamfira, este de observat ca anul XLVIII. trebuie să fie greșit pentru că, tatăl ei a murit în anul 1530 deci Zamfira la moartea ei trebuie să fi fost cel puțin de 50 ani. Așa dară trebuie să admitem că sculptorul a greșit la săparea numerilor și în loc să pună pe X două L, l'a pus înainte și așa etatea Zamferei la moartea ei, în loc să fie 64 a rămas 44 ani²⁾.

Afară de aceasta mai mai observăm că, și anul restaurării mănăstirii, pus de către auctorul „Plângerii“ la 1520, trebuie să fie greșit. Pentru că chiar admitând că Zamfira la moartea ei în 1580, ar fi fost de 64 ani, ceea ce noi credem că e mai probabil, în anul 1520 ar fi fost numai de 4 ani în care etate nici vorbă nu poate fi ca ea să fi restaurat mănăstirea. Dar nici în timpul când a trăit cu bărbatul Keserü și Nisowski nu se poate presupune că ar fi restaurat mănăstirea, pentru că fiind ei de altă credință și trăind rău cu dânsa, nu se poate presupune (că s'ar fi învoit ca ea să-și cheltuiască averea pentru o mănăstire românească; și chiar dacă ar fi voit ea să folosească după placul dânselor averea ce o va

fi avut dela tatăl seu, ei vor fi căutat să împiedece ca regina Isabella să îi deie concesiunea, neîncunjurat de lipsă pe acele vremi, ca se restaureze mănăstirea. Apoi ori cât de nefericit să fi fost traiul ei cu Nisowski, nu se poate crede că ea l'ar fi părăsit ori s'ar fi despărțit de el ca să se retragă la mănăstire. De altfel această din urmă presupunere este eschisă prin faptul, că în documentul citat, din anul 1575 e pusă ca văduvă a lui Nisowski, prin urmare a trăit cu el până la moartea lui.

Așa dară trebuie să admitem cumcă dânsa a restaurat mănăstirea numai după ce a rămas văduvă și poate după anul 1575 în care a dobândit moșiile dela S. George și Valea, cari fiind aproape de Prislop, ori poate că și acest loc se ținea de careva dintre acele moșii, Zamfira a putut afla ușor cumcă acolo există o mănăstire părăsită, care pentru vechimea ei, pentru renumele întemeietorului și pentru frumuseța locului, merită să o restaureze și să și-o aleagă ca loc de mângâiere și de odihnă vecinică.

Privitor la Zamfira și la restaurarea mănăstirii Prislopului, pe lângă datele înșirate până aci, merită amintire și tradiția păstrată în graiul poporului și cele cuprinse în scrierea unui scriitor maghiar care, de sigur pe baza unor documente istorice, a descris viața Zamferei și restaurarea mănăstirii într'un roman istoric intitulat: „Saphira, történeti regény (Erdély multjából) irta Halmágyi Sándor, Kolozavár 1859.“

Tradiția¹⁾ spune că fiind Zamfira bolnavă i-s'a arătat în vis o solie dumnezeiască și i-a zis că dacă va bea din izvorul Prislopului se va însănătoși. Dânsa a și plecat să caute izvorul și tot întreba pe oameni că unde sunt „Prisloapele“ dar nu l'a aflat. După ce s'a reîntors acasă i-s'a arătat iarăși vedenia și i-a spus ca să întrebe unde este „izvorul Prislopului“ și nu unde sunt „Prisloapele“ și i-a spus mai acurat și locul unde se află izvorul făcător de minuni. Urmând acestei îndrumări a mers din nou, a aflat izvorul, a beut din el și s'a însănătoșat. În semn de mulțumire apoi a cumpărat cu bani mulți acel loc și a zidit aproape de izvor mănăstirea. Această tradiție este reprodusă și în romanul lui Halmagy, cap. XIV. Altă tradiție auzită de noi spune că precând petrecea Zamfira la mănăstire, a mers odată la preumblare prin pădure și a auzit dintr'o tufă plânsul de copil mic, și mergând la tufă acolo găsi o copilă ca de trei luni, foarte frumoasă, pe care o a dus la mănăstire și o a nutrit cu lapte de capră. Copila a trăit până când a fost de 7 ani și apoi a murit, iar Zamferei i-a părut foarte rău după ea și a lăsat ca după ce va muri și dânsa, să o desgroape și să o pună lângă ea în mormânt.

Dr. Iacob Radu.

¹⁾ Auzită de către fostul vicar al Hațegului și prepozit capitular Ștefan Moldovan și scrisă într'un protocol al vizitației canonice din anul 1857.

Reviste.

Turburări antimilitare în Franța.

În Franța s'a ridicat serviciul militar dela doi la trei ani. Imprejurarea aceasta a produs mari turburări în armata franceză. Hotărîrea conziliului de ministri de a nu concedia nici soldații înrolați în 1910 a dat naștere la o adevărată revoluție militară. Demonstrațiile s'au început în orașul Toul, și nemulțumirea s'a lătit apoi și în alte orașe. Parisul, Boulogne, Belfort, Nancy au fost tot atâtea teatre de demonstrații turbulente în contra serviciului de 3 ani. În multe locuri ofițerii, cari s'au încercat să domolească spiritele soldaților exasperați și să restabilească ordinea, au fost bătuti crunt și alungați pe uliți. Să spune că în contra soldaților demonstrați s'au luat măsuri energice. Cei păcătoși vor fi trimiși la trupele franceze din Africa, ca să servească acolo.

Lupte sângeroase în Tripolitania.

Foile italiene vestesc, că în Kyronoika s'a dat lupte sângeroase între trupele italiene și beduini. Luptele au decurs abia la 25 kl. dela capitala provinciei și au avut o mulțime de morți și răniți. Au căzut șapte ofițeri între cari și un colonel și vre-o 70 feciori. Între aceștia nu sunt numărați și morții oștirilor indigene, pe cari italienii îi mână de regulă înainte în foc. Răniți au fost de asemenea mulți, între cari se află 30 ofițeri. Toate aceste denotă, că italienii vor mai avea mult sâge de vărsat, până ce vor putea conzidera provincia definitiv cucerită.

Pertractările de pace.

Delegații Turciei și ai țărilor balcanice sunt de mult în Londra și cu toate aceste nici aci însă nu sunt încă subscrisă condițiile preliminare de pace. Greutățile s'au ivit din partea sârbilor și a grecilor, cari s'au aliat împotriva lacomiei din cale afară mare a Bulgariei. Astfel Grecia și Sârbia nu e aplicată a primi condițiile de pace, până-ce nu se vor designa teritoriile dintre aliați și nu se va

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 8—20

fabricanți de tapete și de stofe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stofe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane.
Aranjamente complete pentru hotelurile și scalde.

stabili granița sudică a Albaniei. Bulgaria așadară e constrinsă, ca să-și țină întreaga oștire la Ceatalgea și să pertracteze cu grecii și sârbii, căci altcum nu poate eși la cale. Stirile mai nouă confirmă altcum, că Bulgarii a cedat și reuniunea ambasadurilor a admis la discuție pretensiunile speciale ale Greciei și Sârbiei. Cu acestea pacea e cu un pas mai înainte și alianța balcanică mai consolidată.

Noutăți.

Columna lui Traian la București. Fostul ministru Istrati în ședința senatului din 21 Mai a făcut propunerea, ca întru amintirea că poporul românesc e colonizat aici de Traian, să se ridice la București din bronz o copie a columnei lui Traian. Ministrul de interne Take Ionescu în numele guvernului a aderat la această propunere.

Petru regele Sârbiei abdice. Un ziar francez aduce știrea după cum afirmă demnă de credință — că Petru regele Serbiei după încheierea păcii cu Turcia își va da abdicerea, retrăgându-se din fruntea afacerilor publice. Locul unde vrea să-și petreacă restul zilelor ar fi Elveția în apropierea orașului Geneve, unde un incredințat de al lui i-ar fi și închiriat deja o vilă. Din cercurile curții din Belgrad însă știrea aceasta să desminte.

Membru fondator la Societatea meserieșilor români din Blaj. Ilustrul Domn Anton Mocsonyi de Foen primind anuarul societății pe 1912 și apreiind activitatea salutară a reuniunii noastre prin dl Petru Ionașiu ni-a trimis una sută coroane ca taxă de membru fondator. — Pentru aceasta delicată atențiune comitetul Societății meserieșilor români din Blaj îi aduce Ilustrului domn și pe aceasta cale călduroase mulțămite. Prof. Gr. Precup, prezident.

Sediul episcopiei gr. catolice maghiare. Cetim în „Budapesti Hirlap“ că sediul episcopiei gr. catolice maghiare nu va fi Hajdudorogh ci Careiul-mare (Nagy-Károly). Scapinelli, nuntial papal din Viena, spune, că papa nu va avea nimica de obiecționat în contra acestei schimbări de reședință. Până nu se va aduce hotărâre definitivă cu privire la sediul ei, episcopul maghiar gr. catolic în mod provizor va rămânea în capitala Ungariei Budapesta.

Pentru zidirea bisericii din Moigrad. Mult Onoratul Domn protopop din Szamostelek a binevoit a ne trimite pentru zidirea bis. din Moigrad suma de 10 coroane. Primească pe această cale adâncă noastră mulțămite. Moigrad la 22 Mai 1913. Toader Duma curator, Alexandru Achim preot local.

Trei milioane Cor. ajutor pentru rezerviști. Ministrul de războiu a hotărât să ajute familiile rezerviștilor chemați anul acesta sub arme. Se vor împărți spre scopul acesta vre-o 3 milioane coroane. Sumele ce le capătă rezerviștii nu sunt pe o formă de mari. Depinde suma dela tim-

pul cât a stat în serviciu și dela numărul membrilor familiei. În Budapesta e 60—100 cor. în orașele de pe teritoriul comitatului 40—80 cor. iar în orașele libere regești 30—70 coroane. Acuma decurge lichidarea sumei în ministerul de finanțe. Despre lichidare vor fi înștiințați prin mijlocirea primăriilor comunale și rezerviștii din comunele noastre. Sumele le vor scoate dela oficiul de dare.

Concurs pe postul cantor-învățătoresc dela școala gr.-cat. română din Sajtény comitatul Cianad cu termin de 29 Iunie st. n. Salare: pentru incipieți 1400 cor. dela doi ani de serviciu în sus conform legii nouă. Locuință liberă. Relut de lemne 130 cor. Stole 60 cor. Spese de mutare. Va conduce ori cl. I și II ori III și IV și cântările bisericesci. Să recomandă prezentarea în fața locului. Georgiu Maior, președinte.

La fondul casei împreunate cu hală de vânzare al societății meserieșilor români din Blaj au intrat următoarele contribuiri benevole: Dr. Ioan Cuparescu, medic, Viena 10 cor., Dr. Onisifor Ghibu Sibiu, Liviu Dumitrian, preot Crișău; Dr. Ioan Colter, profesor de teol. Blaj, câte 2 cor.; Ioan Becichei preot Boz; Dr. Horia Petrescu Brașov; Aurel Esca Sibiu; Iuliu Popescu Sibiu; Nicolae Aron Solomon prot. Teaca; George Pop preot Mihalt; Miron Dascăl preot Cetatea-de-baltă; Augustin Podoabă preot Bicaz; N. Buga, achizitorul băncii generale, Sibiu câte 1 cor.

Cu bicicleta pe apă și pe uscat. Ni-se serie: Tinărul măsar din Cișor N. Munteanu, se pare a fi o minte iscoditoare. Reuși să facă un pian, împreună cu organe, care almintrelea servește ca decor în casă, având forma unui dulap. Fluierile sunt așezate în partea inferioară a dulapului, iar foiul se află în pod. E un ce misterios s'auzi deodată cu sunetele de pian și sunete de organe. Parecă vin din altă lume.

Când termina aceasta istețul Muntean începu să se ocupe cu pregătirea unei astfel de bicicletă, care să meargă pe apă întocmai ca pe uscat. Își făcu planul mai întâi și apoi începu să-l realizeze. Luă 2 biciclete, cu cari se merge pe uscat, le împreună de așa cât cârma să se poarte numai din partea unuia, iar la părțile externe ale bicicletelor aplică 2 luntrițe, cari apasă laolaltă 160 kile. Luntrițele au forma unui paralelogram, lungimea e ca și a bicicletelor, lățimea și înălțimea cam de câte 2 palme sau 35 cm. capetele sunt ascuțite. În partea dinapoi a bicicletei mai e aplicată o roată cu lopeți cum e cea dela moară, care are menirea să mână bicicleta, ce cu ajutorul luntrițelor e ținută deasupra apei. Luntrițele sunt făcute din scânduri, dar sunt mai bune de gumă. Pot merge numai 2 persoane deodată, una singur mai greu, deoarece trebuie ținut echilibrul. Iuțea cu care merge pe apă e aproape ca cea pe uscat, ba când timpul e favorabil poate fi și mai mare ca aceasta. Se poate face cercuri ori cât de mici.

Toată mașinaria cântărește cam 80 de kile. Când vrei să mergi pe uscat iai jos luntrițele și le pui în lăduțua care cuprinde spațiul dintre biciclete.

Istețul român și-a pus la încercare invenția sa mai întâi în vara anului 1912. Atunci într-o dimineață frumoasă și-o așeză în căruță și merse la Olt, o aruncă în apă,

se sui cu un frate al lui și trecu de câteva ori Oltul, apoi făcu mai multe încercări pe apă la vale și contra ei cu succes mulțumitor. Oamenii cari l-au văzut, ziceau că a căzut Vlaicu cu mașina lui de sburat în apă și nici că-i pasă.

A voit în aceeaș vară să dea o reprezentățiune publică, dar nu i-s'a conces din partea autorităților. A fost angajat la serbările Ligei, din cauza ploilor însă n'a putut merge nici acolo.

Iată deci încă un Român, care fără multă carte face lucruri ce te uimesc.

Universitatea din Debrețin se va deschide probabil cu începutul anului școlar. Diferendului dintre guvern și reprezentanții catolici și evanghelici din Debrețin s'a încheiat, în urma unui înțeles definitiv cu ministrul cultelor Iankovich.

Negoțul și meseriile în Bistrița. Un ziar sășesc publică prețioase date, privitoare la numărul meserieșilor și a neguțătorilor de diferite naționalități în orașul Bistrița. De prezent sunt așadară patroni (adecă măiestri de sine stătători) 240 sași, 41 maghiari, 31 români și 76 jidani; lucrători (adecă sodali) sunt 284 sași, 133 maghiari, 174 români și 59 jidani, învățăcei sunt 158 sași, 80 maghiari, 207 români și 23 jidani. Comentarul cu care respectiva foaie însoțește aceste cifre e cât se poate de trist pentru sași! Se plânge mai ales, că o mare parte din lucrătorii sași, cari merg prin Austria, Germania nu se mai re'ntorc și astfel orașele sunt lăsate azi-mâne prădă românilor. D'apoi e și natural aceasta. Germanii au teren mult ca să-și poată validita iscusința și munca, maghiarii au statul cu slujbele și ajutoarele lui multe, numai românul săracul nu are decât munca și priceperea.

Deprinderile de arme din estan. Ministrul de războiu prin ordinațiunea Nro. 2603 comunică că în anul curent va fi o singură deprindere de arme de 28 zile în lunile August și Septembrie. La aceasta deprindere de arme vor fi chemați acei rezerviști cari au fost înrolați în anii 1910, 1908, 1906 și 1904, și nu au făcut nici un serviciu activ, eivalent cu deprinderea de arme din anul trecut din cauză de morb. sau din alte motive, nu sau putut prezenta.

Aventura unei patruli austro-ungare în Muntenegru. În zile trecute aduceau foile vestea, că o patrulă austro-ungară, făcând inspecțiune la granița Dalmației, din nebăgare de seamă a pătruns prea adânc în teritoriul Muntenegrului și a fost arestată de soldații muntenegreni. Despre moartea patrolei circulau coniecturi și vesti diferite, care de cari mai nefavorabilă pentru bieții soldați făcuți prinșonieri. Noroc însă, că nu le-a mers chiar așa rău. Un rezervist din Arad, întors din Dalmația spune foilor, că patrula pretutindenea a fost foarte bine primită de Muntenegreni. Au fost duși în satul Iskorin la cartierul unui general, unde au fost omeniți și încuștirați până în ziua cealaltă când a venit ordin din Cetinie ca să fie lăsați liberi.

Cinema „Edison“ din Blaj urmează cu reprezentațiile din ce în ce mai cercetate în sala cea mare din „Univers“. Filmurile renumitei firme, franceze a fraților Pathé, reproduc cu multă preciziune scene comice peisajuri, scene tragice etc.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Nimenea nu poate nega, c'am înaintat mult, dar fericirea, care isvorește din aceasta înaintare, zădarnic o căutăm. Omul modern la nici un caz nu e mai îndestulit, ca oamenii simplii ai trecutului și dacă nu ne înșelăm, cu progresul a înaintat și nelăstulirea, care a cuprins toate clasele, toate straturile sociale. Toate aceste adevăresc limpede, că comoditatea, plăcerile, nu pot face pe om fericit.

Nu pentru aceea trăim, ca să mâncăm, ci pentru aceea mâncăm, ca să trăim, cu atât mai puțin poate fi așa dară scopul vieții aceea, ce nu îndestulește nici trupul, iar sufletul îl lasă cu totul nelăstulit, gol. La fericirea pământescă, tocmai ca și la cea cerească, numai pe calea cea strâmtă a abnegațiunii se poate ajunge. Lucrul principal nu e aceea ca să avem mult, ci să ne îndestulim cu ce avem, și să nu umblăm după-ce nu putem ajunge.

Domnul Hristos a zis: Impărăția lui Dumnezeu se află în voi; noi putem adăuga, că și patria fericirii se află în noi, în sufletul nostru și nu atâră delă lucrurile externe. E sigur că nu putem avea cât dorim, dar de altă parte delă noi atâră, să nu dorim lucruri ce nu le putem avea. Să fim dară cuminți: să ne abnegăm, să ne înfrânăm dorințele și-am aflat cheia îndestulirii.

Înțeleptul grec a zis, că acela care are mai puține dorințe e omul cel mai fericit, eu mai adaug, că cel mai nefericit om e acela care are mai multe iluzii, căci multe nu le va putea realiza. Nu acela este înădevăr sărac, care are puțini bani, ci acela care are mai multe dorințe neimplinite și de aceștia aflăm foarte mulți și între cei bogăți. Față de unul ca acesta un sărac, care se îndestulește cu lucrurile necezari, nu numai, că e avut, ci totodată și adevărat filozof. Socrate se plimbă pe ulițele Athenei, vede multe lucruri minunate și frumoase, dar el se bucură, că n'are lipsă de ele. Abundanta se poate obicinui chiar așa de bine, ca și sărăcia, și un prânz sărăcăcios, așteptat cu foame, va produce mai multă plăcere, ca ospetele cele mărite, pe cari obicinuința le face comune și ale căror gust îl strică lipsa de foame.

Abnegațiunea e nu numai calea, mijlocul perfecțiunii, ci totodată și secretul îndestulării și al fericirii. Cine a scris pe sanctuarul din Delfi cuvintele: „nihil nimis“ a presupus deja secretul acesta mai ales în plăceri, cumpătul e recerînța cuminenței.

Astăzi trebuie să recunoaștem spre rușinea lumii, că banii guvernează lumea. Instrumentul devine scop și sufletul creat spre domnire ajunge sclavul banilor.

Primăvara vieții e tineretia, e timpul adunării puterilor; în viață avem lipsă de putere, de energie.

Plăcerile sunt împreunate cu pierderi de sânge și bărbatul anemic, slab se va prăbuși în lupta vieții.

Dorești să te delectezi? Caută plăceri, cari îți aduc bucuria, plăcerea aceea, ce-ți dă viață sufletească, te înalță și nobilitează. Înălță-te cu sufletul în sferile credinței lui Hristos, unde vei avea parte de priveliște sublimă și de aer curat, caută adevăr și daruri sufletului însătat.

Unde sunt tinerii aceia, cărora religiunea nu le e studiu neplăcut, ci spirit și viață? Nu-ți face impresia tinerimea de astăzi, că scâpând din școlile medii, ar fi scăpat și de Dumnezeu?!

Dorești să te delectezi? Bine! Străbate în lumea științelor, te nutrește și nobilitează cu adevărurile științei, — am zis cu adevărurile — și nu cu minciunile, păreriile și ipotezele ei luate din vânt. Știința îți dă bucuria adevărată, care te recrează ca apa curată, cristalină de munte.

Dorești să te delectezi? Scrutează tainele naturii, viața prozaică se va însenina prin aer curat, străluciri de soare, flori, păduri, câmp și ciripitul de pasări.

Aceste trei plăceri ne cultivă, ne înalță și nobilitează. Aceste nu lasă în urmă un gust rău și neplăcut, căci sunt curate ca însuș Dumnezeu care ni le-a dat.

Delectează-te dar, însă nu îngrășa animalul în tine, delectează-te ca oamenii cu plăceri demue de oameni.

16. *Seducătorul sub vălul serios al științei.*

A ști însemnează a vedea cu ochii sufletului realitatea, adevărul. Știința e un lucru foarte sublim, e triumful cel mai frumos al spiritului omnesc. Vederea, știința și plăcerile împreunate cu aceste, vor forma fericirea cea mai mare, chiar și în patria neștricațiunii în paradiz.

Fiul veacului modern e ambițios pentru știința sa; trăiește în convingerea înălțătoare, că are mai multe cunoștințe decât oamenii vremilor trecute. Mai de mult oamenii se clasau în nobili și iobagi; astăzi societatea se împarte în oameni culți și neculți, și care ar fi acela, rogu-te, care să nu voiască a fi înșirat în clasa celor culți?!

Dar nu-i tot aur ce lucește. Dacă cercetăm mai deaproape știința modernă, ne vom convinge, că nu tot ce se dă ca știință și merită numele acesta. Căci foarte adeseori știința nu e altceva, decât o presupunere, o ipoteză, o părere subiectivă, o idee genială, ori mai puțin genială, dar nici decum știință. Poftim și vă gândiți numai, câte lucruri nu s'au afirmat în numele filozofiei! Cicero deja a spus despre epoca s'a, că nu a fost lucru nebun, pe care să nu-l fi ținut cineva de adevărat; iar în timpul mai nou Paulsen ne spune, că ori-cine predă un lucru cât de nebun și stupid în sistem, de bună seamă, că va afla aderenți între nemți. Cred că părerea lui Paulsen se referă și la noi, și la toți. Dela filosoful Spinoza până la Kant și până la Fichte și Schopenhauer, câte verzi și uscate nu sau statorit ca adevăruri științifice! Dacă cineva s'ar apuca să scrie istoria filozofiei din evul vechiu, până în zilele noastre, și i-ar pune ca titlul a lucrării „istoria erorilor omenești“, cred că i-ar fi dat numele cel mai potrivit.

Omul modern s'ar putea împăca chiar și cu credința; o religiozitate așa nici caldă nici rece, ca o necezitate a sentimentului, încă treacă-ducă-se; dar nu se poate împăca cu dogmele, cu adevărurile de credință, tari ca stâncile, din cari se deduc cu logică de fier, datorințe aspre morale. Jugul datorinței sigure, iată, ce nu poate suferi omul modern. Dacă ar fi numai „Credeul“ singur, lumea poate s'ar împăca cu el. Însă după simbolul credinței urmează imediat cele 10 porunci și de aceste se îngrozesc fiii lumii de azi. Cu toate-că nici lor nu le place, să fie chiar atești și fără nici o religiozitate, de aceea voiesc o religie, care să fie după poftele lor. Se apucă deci și își compun înșiși religie pentru uzul lor, privat, domestic; religia și-o făurește din câteva fraze de colorit religios, din o bună doză de sentimentalism; dar grijesc foarte bine, ca nu cumva să ajungă ceva în legea lor, ce i-ar putea conturba în plăceri. Întrebați fiind să-și spună dogmele după cari se îndreaptă, ajung în cea mai mare perplexitate. Un criteriu foarte vechiu al religiunilor falze, că aceste nu se pot expune în propoziții scurte nu se pot cuprinde în catechism.

Omul cu minte știe, că mintea e un mijloc pentru cunoșterea adevărului; fii lumii acesteia însă lucră chiar cu totul contrar acestui principiu sănătos, ei își folosesc mintea nu pentru aflarea adevărului, ci pentru ca să poată fugi mai bine de el. Te cuprinde groaza, văzând cum se sbat oamenii, ca să scape de adevărul etern, de Dzău și de jugul legilor Lui.

Dacă este vr'un precept greu, de bună seamă cu preceptul al șaselea, taie în carne și sânge. Omul serios presupune deja, că fii lumii vor cerca toate posibilitățile, numai să poată arăta imposibilitatea legii despre viața curată.

Și oare cu ce vor dovedi imposibilitatea acestei legi? Cu știința? Căci doară ce folos am mai avea de știință, dacă nu ar fi în stare să ne scoată delă o datorință așa de grea, delă un jug atât de neplăcut!

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

C. (călindu-se) Vai! Vai Vai!

T. Te cari de aici?

C. Trăbuie să te sărut, fiindcă m'ai bătut. (Îl sărută pe T. și-l gugulește).

T. Bine, bine. Destul să fie. Acum cără-te de aici.

Mytyl. Ba nu, nu; lasă să rămăe aici cu noi. Dacă nu-i cu noi eu sunt tot cu frica în spate.

C. (sare cu labele pe Mytyl și e cât pe-aici s'o doboare. O sărută și o gugulește) Ce copilă bună și frumoasă ești, Mytyl! Ce drăguță! Ce bună! Ce bună! Lasă-mă să-ți sărut mâna. Încă! Încă! Încă!

Măța: Tântălăul dracului! Ei bine; lasă-l dar să rămăe! Dar acum nu mai avem timp de pierdut. Învărte diamantul!

T. Eu unde să stau?

M. Uite aici în razele aurii de lună; de aici vezi mai bine. Acum învârtă încet și cu grije diamantul. (T. învârtă diamantul și în clipa aceea un murmur trece mai departe printre crengile și frunzele arborilor. Pomii cei mai bătrâni se desfac în două și îi fac loc să iasă din ei sufletele lor. Ce privește exteriorul și prezentarea lor acestea difera foarte mult unul de celalalt, după cum personifică un pom mare, mic, cu-n temperament mai agil sau mai plâpând. Sufletul Ulmului e vinețiu, burduhos, dârz, mic; a Teiului e pacinic, afabil, binevoitor; a Plopului e alb, impacient, tăcut; a Bradului e ușuratic, plâpând, maestos; a Chiparosului e melancolic; a Castanului sălbatic e tacticos etc. Unele suflete se ridică încet din trunchiul arborelui și să întinde una bună, ca și cum ar fi durmit, sau ar fi stat în o robie de o sută de ani, altele cu un salt ușor îndată-s afară și toate se adună în jurul copilului cu haina albastră, dar pe cât să poate totuși rămân aproape de lemnul, căruia îi aparține sufletul).

Plopul (el fuge mai întâi într'acolo și strigă cât îl ține gura) Pe aici sunt nește oameni! Nește oameni mici. Acum pot să vorbesc cu ei! S'a sfârșit cu tăcerea silită! S'a sfârșit! De unde vin? Cine-s? Cum îi cheamă? (Cătră Teiu, care trăgând tacticos din un ciubuc se apropie de ei) Tu îi cunoști moșule Teiu?

Teiul. Nu-mi aduc aminte să-i fi văzut vre-odată.

Plopul. Cum să nu-i fi văzut! I-ai văzut poate de sute de ori! Tu cunoști pe toți oamenii, doar întotdeauna te învârți în jurul căsii lor.

T. (privind lung pe copiii) Da îți spun, că nu-i cunosc. Aceștia sunt prea tineri de ai putea eu să-i cunosc. Eu cunosc numai pe cei amorați, cari vin la mine, când este câte-o seară frumoasă cu lună și pe beutorii de bere, cari stând în umbra mea ciocnesc voioși paharele, din cari se prelinge spuma de bere.

Castanul sălbatic (tacticos, își pune monoclu) Ce fel de oameni sunt eștia? Paremi-să, că-s țărani?

Plopul: Hoho, dle Castan, nu pot fi toți așa de nobili cum ești dta, care stai gură-cască pe marginea trotuarelor (asfalturilor) orașelor mari.

Salcia (văietându-se) Desigur pentru aceea ar fi venit iară, ca să-mi rupă capul și brațul meu și să facă iarăși fașine.

Plopul: Liniște dlor! Stejarul acum ese din palatul lui. Să simte cam bolnav în seara asta. Nu-ai observat, că de un timp încoace. parcă îmbătrânește pe zi ce merge? Oare de câți ani să fie? Bradul zice, că-i cam de vre-o patru mii de ani. Dar asta-i cam mult. (Stejarul să apropie încet. E un bătrân ca din povești. Capul lui e încunjurat cu o cunună de mătășoare de salcie; poartă o haină verde, care e brodată cu mușchiu și zărne. E orb, barba-i albă o flutură vântul. Cu o mână se razimă de un băț zdravăn și noduros, iar cu cealaltă mână se ține de un molid, care îl conduce. Pasărea albastră stă pe umărul lui. Când e deja aproape, să dau la o parte și-l salută respectuos.)

Tyltyl: E la el Pasărea albastră! Hai-di mai iute bătrânule! Dămi-o te rog mie!

Arborii: Liniște!

Stejarul (lui T.) Cine ești? Cum te cheamă?

T. Eu sunt Tyltyl dl meu. Când îmi poți da pasărea albastră?

Stejarul. Tu ești Tyltyl, băiatul tăeto-riului.

T. Da eu sunt.

Stejarul. Tatăl tău mult rău ne-a făcut nouă. A pus pe mulți din familia mea. A doborât la pământ 600 de fii de-ai mei, 475 de unchi și mătușe, 1200 de nepoți și nepoate, 380 de nurori și 1200 de strănepoți...

T. Eu nu știu nimic despre asta. Poate că n'a făcut-o cu voea.

S. De ce ai venit aici și de ce ai chemat aici sufletele atâtor arbori?

T. Te rog scuză dacă te-am conturbat. Mie mi-a spus Măța, că dta îmi poți spune unde e pasărea albastră?

S. Da știu, așadară cauți Pasărea albastră ceea ce va să însemne, că tu cauți secretul lucrurilor și a fericirii, care secret e sigilat cu șapte pecete mari, pertruca după aceea oamenii să poată face și mai de ne-suferită robia noastră.

T. O nu! ci o caut numai de aceea, fiindcă fetița zânei Berylune, care e greu bolnavă, a dorit s'o aibă.

S. (mănios) Destul! Animalele pe unde zăbovesc atâta? Pe ele încă le interesează lucrul acesta atâta, cât ne interesează pe noi. Nu trebuie ca numai noi arborii să luăm asupra noastră toată responsabilitatea, ce voește să ni-o impună clipele acestea de grea încercare. Fiindcă odată cu ziua aceea, în care Omenimea va afla, că noi am făcut pasul acesta, va fi gata cu noi. Să cade deci ca să fim cu toții de acord, fiindcă altcum nici tăcerea noastră nu va fi aceea.

Bradul (privind peste ceialaltii arbori) Vin acum și animalele. Vin pe urmele epurelui. Vine deja sufletul Calului, Taurului, Boului, Vacii, Lupului, Berbecului, Porcului, Cocosului, Caprei, Măgarului, Ursului. În ordinea aceasta bradul îi prezintă pe rând animalele să așeze printre trunchiurile arborilor, afară de capră, care umblă încoace și încolo și afară de porc, care rămă după rădăcini).

S. Toți sunteți aici?

Iepurele. Găina n'a putut veni, fiindcă a trebuit să clocească ouăle, pe Cerb îl doare coarnele, Vulpea n'a venit fiindcă-i bolnavă, aici e atestatul medical; Gâsca n'a venit, fiindcă n'a înțeles de ce-i vorba, iar Curca era mănioasă foc și se umfla în pene.

(Va urma).

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhidieceza gr.-cat. română.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*. Prețul 2 cor.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eștine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte recvizite economice. Toate acestea vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut, Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il stătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plățiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest.

(34) 4—25

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „*trei bravi*”

6050 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: **Carol Schiesel** farmacist Blaj. (34) 3—22

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în Oravița română (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adevărat intreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 24—25

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Dela 1878! S'a dovedit pretotindenea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

BALSAMUL APOTECARULUI A. THIERRY

Veritabil numai cel provăzut cu marca Călugăriței în verde.

Balsamul acesta: 1. E de un efect vindecător neîntrecut în morburile de piept și de plămâni și aduce vindecare chiar și în morburile cele mai îndârjite de felul acesta. 2. Are un efect excelent la inflamațiuni de gât, răgușeli și morburile de gât. 3. Oprește radical tot felul de fierbințeli. 4. Vindecă tot felul de morburile de ficat, de rânză, de intestine, zgârciuri de stomac, strânsuri, astmă, îngrămădire de flegmă, răgăieli, arsuri de stomac (jig), dilatații șcl. 5. Are efect vindecător împotriva hemoroidei și alor leziuni genitale. 6. E un purgativ domol, curățește sângele, ajută ficatului și rinichilor, stârnește apetitul și îl promovează. 7. S'a dovedit excelent la durerea de dinți, dinți găunoși, la mirosul neplăcut de gură, întrebuintat la clătutul gurii întărește gingiile și face să înceteze mirosul neplăcut provenit din gură sau dela stomac. 8. Are efect sigur împotriva limbricilor. 9. In extern vindecă ori-ce rană, rănire, orbant, beșici provenite din ferbințeli, copturi, negei, arsuri, degerături, umflături, dureri de cap, vâjeieli în urechi, săgetături, rheumă și alte defecte ale urechilor.

Să luăm seamă la marca cu Călugărița în verde.

Luând seara, înainte de culcare câte o lingură sau două din balsamul acesta, cu sau fără zahăr, înseamnă o deșteptare din somn sănătoasă.

Orice falsificare, imitație, sau vinderea altor balzamura sub marca aceasta sunt legal și sub pedeapsă oprite.

12 sticle mici, sau 6 mari, sau 1 special familiară costă 5'60 Kor. Comandă mai mici decât cvantul acesta nu se liferează. La comandă mai mare reducere de preț însemnată. In Budapesta se află la: Apoteca Török József și în cele mai multe farmacii. En gros se află la drogueriile: Thalmayer și Seitz, la erezii Kochmeister, și la Frații Radanovits în B-pesta, cum și în toate apotecele din țeară. Unde nu se află în depozit, acolo să comandăm dela:

A. THIERRY. Apoteca la **Ângerul păzitor în PREGRADA** (lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (23) 5—25

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.** — Prețul freat 220 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor **Obedeanu** reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Institut de asigurare ardălean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cîsnădiei 1—5. Edificiile proprii. recomandă

Asigurări împotriva focului pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe speșe de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645'67
Capitale asigurate pe viață achitate		5,458,689'43
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc	133.667,241'—
	„viață	11.740,710'—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.603,400'—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 32—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.